

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 77. Matrimonium unde Dictum, & quid sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

& obligationes, quæ consensu contrahuntur, contraria voluntate dissolvuntur. §. *ult. Inst. quib. mod. oblig. toll.* Extenditurque hoc ipsum ad sponsalia juramento firmata; quia juramentum promissorium appositum contractui tanquam accessorium sequitur ejus naturam & conditiones. *c. quemadmodum. de jurejur.* unde sublata per mutuum consensum obligatione ortâ ex contractu Sponsalium, tollitur etiam ea, quæ est ex juramento, & priori innixa erat, utpote ejus confirmatoria. Cùmque obligatio ex contractu promissoris hanc imbitam habeat conditionem; nisi ea remissa fuerit; etiam juramentum talis contractus confirmatorium eam imbit; consequenter ab eo, in cujus favorem factum, remitti potest. Quin etiam juramentum præstitum est in honorem DEI, ita tamen, ut tota res cedat in utilitatem partis, v.g. si ex pietate juraveris, te ducturum in uxorem Titiam scæminam pauperem, potest obligationem inde contractam scæmina illa remittere; quia non aliter promissum matrimonium, quam si ei placuerit matrimonium, unde nec Deus juramentum illi adjectum acceptavit. Ac ita illa prius acceptante promissum, & dein matrimonium respuente, liber eris. Ita Castrop. p. 17. n. 4. Sanch. l. 1. d. 52. à n. 7. Pont. l. c. 9. n. 2. Gutt. c. 24. n. 1. Pith. b. 1. n. 40. Neque his opponas, c. 2. b. t. ubi dicitur, eos, qui de matrimonio contrahendo fidem dederunt, admonendos esse, ut præstitam fidem servant, si autem se invicem admittere noluerint, ne fortè inde deterius contingat, esse in patientia tolerandum &c. Si autem dissolutio patienter toleranda, jure ipso fieri nequit, & si nullam habent obligationem persistendi in sponsalibus, non tunc monendi, ut persistant. Nam melior est infellectus *cit. cap.* quem affert Castrop. n. 3. Pith. n. 42. nimirum Sponfos monendos esse, ut fidem servant, dum non habent causam rationabilem resiliendi; cùm resiliencia illa sit levitas quædam, inconstantia & occasio obloquiorum, dum homines vulgò putant, Sponfos resiliencia violare sibi mutuo datam fidem, vel etiam juramentum. Quòd si noluerint, tolerandam esse dissolutionem, mutuo eorum consensu factam, non tanquam in se malam, sed ut minus convenientem propter dictam noram inconstantiam. Duplici enim modo aliqua à jure tolerari dicuntur. Primò permittendo aliquid (non positivè & approbativè, sed tolerantivè, & negativè non inhibendo) quod in se malum est, ad vitandum majus malum, v.g. lupanaria ad vitanda adulteria & incestus. Secundò permittendo aliquid, vel etiam approbando tanquam licitum, quod in se malum non est, est tamen minus conveniens, ad majus inconveniens, aut etiam malum vitandum.

2. Resp. ad secundum: Debet consensus ille in dissolutionem sponsalium, seu remissio obliga-

tionis notificari alteri parti, & ab illa acceptari; siquidem remissio hæc non liberat remittentem ab obligatione, quo usque ea remissio alteri parti grata non est. Et quamvis uno resiliente, pars altera fiat libera ab obligatione sua, si velit, si tamen nolit, sed velit persistere in sponsalibus, pars resiliens non deobligatur. Sanch. l. c. n. 4. Pont. l. c. n. 1. Castrop. n. 2. Pith. n. 41. Item debet ista remissio obligationis utrimque fieri spontè, & non coactè; si enim altera pars non liberè, sed minis, terroribus, vel nimia importunitate alterius ducta, & quasi coacta ab altera parte consentit in dissolutionem, pars inducens seu adigens ad hoc in conscientia manet obligata, Sanch. n. 3. Pith. l. c. de cætero etsi peccent saltem venialiter, dum utrimque liberè solvunt sponsalia sine justa causa, hæc tamen rarè deesse solet; estque etiam sufficiens, quòd utrimque defervescat calor ille amoris & affectus, quo primitus sponsalia contraxerant, placente fortè etiam magis alio, vel alia. Et hæc de dissolutione sponsalium contractuum inter puberes; qualiter enim dissolvantur mutuo consensu sponsalia contracta inter impuberes, dicitur commodius *Titul. seq.*

Quæst. 76. An pars justè resiliens à sponsalibus ob ingressum religionis, vel aliud impedimentum inculpabile teneatur compari solvere expensas, si quas fecit in parandis nuptiis.

Resp. Probabiliter id affirmant, Gutt. *de matrim.* c. 78. n. 3. Henriq. l. 12. c. 10. *in fine.* Laym. l. c. n. 9. eò quòd contrahentes videantur se tacitè obligare ad servandos se indemnes, casu quo absque culpa sponsalia solvantur. Arg. l. *pecuniam ff. de condit. culpa datâ.* Ubi dans alicui pecuniam, ut eat Capuam, altero nondum profecto pœnitere potest, ita tamen, ut profecturo solvat expensas factas in parando itinere; eò quòd æquum non sit, ut is patiatur damnum, cùm nullum ex solutione contractus commodum reportaverit. Negant è contra æquè probabiliter, si non probabilius, Sanch. l. c. l. 5. d. 5. n. 3. Castrop. p. 33. n. 2. eò quòd id nullo jure cautum sit. Citata enim *Leg.* dans pecuniam profecturo, ideo tenetur cum servare indemnem, quia ipse pœnitere potest, non autem profecturus; & est inæqualis conditio, dum impensæ supponuntur factæ, non in favorem profecturi, sed dantis pecuniam; in sponsalibus autem uterque justè resiliere potest posito impedimento, adeoque est æqualis utriusque conditio. Ex natura etiam contractus non inferatur necessariò hæc obligatio; cùm fieri possit absque eo, quòd unus alteri obligetur ad dandas impensas; imò, ut ait Castrop. sic fieri videtur, dum aliud non exprimitur, & jus liberè resiliendi cuilibet est concessum.

C A P U T VII.

De matrimonii essentia, & essentialibus.

Quæst. 77. Matrimonium unde dictum, & quid sit?

Resp. ad primum: Matrimonium sic dictum, quia scæmina nubit, ut mater efficiatur. S. August. l. 19. *contra Faustum.* Nomen potius traxit à matre, quam à patre; quia prolis ad quam matrimonium dirigitur, mater certa parens, cùm pater sæpe sit in-

certus. Item quia scæmina gravius in eo onus sustinet, utpote prolem in utero, & extra illum suâ substantiâ alens, Castrop. *de sponsal. d. 2. p. 1. n. 1.*

2. Resp. ad secundum: Matrimonium sumptum quasi causaliter est actualis contractus, in quo personæ legitimæ consensu verbis vel signis expresso se mutuo obligant ad perpetuam vitæ societatem, & generationis usum. Pith. b. 1. n. 67. vel ut Castrop. n. 2. quo

quo se invicem sibi mutuam in corpora potestatem concedunt ad usum matrimonii. Matrimonium vero sumptum formaliter pro vinculo ipso permanente (cujus causa efficiens est dictus contractus) seu per modum status perdurantis post dictum consensum seu contractum, definiti communiter lolet juxta *L. 1. ff. de ritu nupt. & cap. illud. de præsump. maris, & fœminæ* (intellige, quæ sunt personæ legitimæ nullo impedimento ligatæ) conjunctis individuum vitæ societatem retinens. Sanch. *l. 2. de matr. d. 1. num. 1. Pont. l. 1. de matr. c. 2.* Jam verò, cum contractus ille seu matrimonium causaliter (in fieri, non in facto esse, ut dicitur paulò post) elevatum sit à Christo ad rationem Sacramenti, quæ tale sic rectè definitur: Contractus viri ac fœminæ legitimus, quò mutuo traditur potestas in corpora, gratiæ habitualis collativus. Tolet. *L. 7. sum. c. 5. & ex eo Pont. l. c. nu. 10. Castrop. l. c. n. 2.*

Quæst. 78. Num consensus in copulam carnalem sit de essentia matrimonii.

R Esp. Consensus formalis ac directus in ipsam copulam non est de essentia matrimonii; sed solum consensus directus in potestatem, seu jus habendi, seu obtinendi copulam, seu utendi corpore alterius, ita ut consensus matrimonialis expressè, formaliter ac directè pro objecto habeat non ipsam copulam, sed solum implicitè, remotè, ac virtualiter, seu in radice & causa, quatenus fertur directè in dictam potestatem & traditionem mutuam corporum. Sanch. *l. c. d. 28. n. 3. & 4. Pirh. l. c. n. 69.* Unde jam sicut consensus ille in dictam traditionem & potestatem, ita & matrimonium subsistere potest cum intentione non consentiendi expressè in copulam, non tamen cum expressa exclusionem copulæ; ut si mulier diceret viro: consentio in te, ita tamen, ut me carnaliter non cognoscas; Foret enim matrimonium hac ratione invalidum; cum talis conditio adjecta non tantum repugnet generationi & copulæ, sed etiam potestati ad copulam, ut docet D. Thom. *in 3. p. in supplement. q. 48. a. 1. ad 3. Pirh. l. c. citans Tanner. d. 8. q. 3. du. 2. n. 12.* Atque ex hoc etiam patet qualiter B. Virgo adstricta voto castitatis, eo illaso, & non lædendo contrahere potuerit cum D. Josepho verum matrimonium, nempe tradendo illi corpus suum ad usum, & contentiando in dictam potestatem, non tamen consentiando in actum secundum, seu usum corporis sui, & potestatem illius. Poteratque Virgo Sanctissima etiam vi contractus matrimonialis cum Josepho initi obligata ad reddendum debitum, si ille hoc petivisset; quia revelante Deo secunda, & certa erat, illum nunquam illud petiturum, aut usurum dicta potestate. Castrop. *n. 3. Pirh. l. c. Laym. l. 5. sum. tr. 10. p. 2. c. 1. n. 3.* Patet idem ex his, qualiter verè conjuges durante matrimonio consummato (nempe de mutuo consensu in religione approbata) non possint petere & credere sibi debitum; quia verè retinent potestatem illam, sed impeditam ob votum castitatis, sicut, si à superiore ob causam illis prohibita esset copula. Unde, si contra votum vel talem prohibitionem haberent copulam, non peccarent adhuc contra justitiam, cum utantur re propria. Ita Castrop. *l. c. n. 3.*

Quæst. 79. Quotuplex sit matrimonium.

R Esp. Est triplex, legitimum, quod legitimo consensu seu secundum leges inter personas ha-

biles contractum. Quale fuit tam in lege naturæ, quam gratiæ. Estque modò adhuc inter infideles, quod solvi potest favore fidei, uno ad fidem converso, altero remanente. Ratum tantum, quod inter fideles contractum habet rationem Sacramenti, non secutià copulæ carnali. *c. quanto. de divorzio.* Quod solvi potest professione religiosa consummatum, quod accedente copulæ carnali est perfectum & completum, adeoque nullatenus dissolubile. Sanch. *l. 2. de matrim. d. 1. n. 9. Castrop. n. 4.* dicens, hinc quoque triplicem oriri significationem matrimonii, nimirum quatenus est legitimum, significat conjunctionem Christi cum anima per gratiam, Quatenus est ratum, conjunctionem Christi cum tota Ecclesia per Baptismum. Quatenus consummatum, unionem hypostaticam Christi cum humanitate, sed de his infra accuratius, ubi de solubilitate & indissolubilitate matrimonii.

Quæst. 80. An & qualiter institutum matrimonium.

1. **R** Esp. primò: In ratione contractus & in officium naturæ probabilius est, institutum esse à Deo, dum Adamus & Eva creati; eù quod eo ipso illis fuerit concessum, posse matrimonium contrahere, & sibi invicem tradere potestatem in usum corporis. Pont. *l. 1. c. 3. an. 3. Valq. de matr. d. 1. c. 3. Castrop. l. c. n. 5.* contraxisse verò videntur primi parentes actu matrimonium ante peccatum in officium naturæ; hoc est, in generis humani propagationem, quod post peccatum fuit quoque in remedium concupiscentiæ; dum Adamus dixit Evæ: *Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea;* Eva è contra, ut credibile est, alia similia verba proferente.

2. **R** Esp. secundo: In ratione Sacramenti fuisse institutum à Christo, certum est, prout definitur à Concil. Florent. in decreto fidei post ult. Sess. à Trid. Sess. 24. c. ult. D. Thom. 2. 2. q. 100. n. 2. Sanch. *l. 2. d. 4. Valq. c. 4. Pont. l. 1. c. 5. per tot.* & alii plures apud Castrop. *n. 6.* quondam autem sit institutum, non satis est certum. Sanch. *l. c. Laym. l. c. c. 2. n. 1. Pont. l. c. c. 6.* quos sequitur Castrop. *n. 6.* putant illud fuisse institutum, *Matth. 19.* ubi ejus inseparabilitatem præcepit, & commendavit Christus, juxta quod insinuat Trident. *Joan. 2.* verò in nuptiis Canæ Galilææ non tam à Christo institutum, quam instituendum approbarum fuisse. Alii verò ut Tanner. putant, institutum fuisse intra 40. dies, quibus Christus post Resurrectionem suam conversatus cum Apostolis.

Quæst. 81. An matrimonium sit verum Sacramentum.

1. **R** Esp. primò: Matrimonium in lege naturæ & Mosaicæ non fuit propriè Sacramentum; quia non habuit virtutem sanctificandi conjuges, sed merè contractus naturalis, et si dici possit habuisse rationem aliquam Sacramenti improprietate, quatenus aliquo modo figurabat conjunctionem DEI cum homine per gratiam, vel etiam Christi cum Ecclesia, Sanch. *l. 2. d. 7. n. 2. Castrop. p. 2. nu. 1.* cum communi.

2. **R** Esp. secundo: Matrimonium infidelium seu non baptizatorum non est Sacramentum; cum Baptismus ex institutione Christi sit janua omnium Sacramentorum, sine quo nullum Sacramentum subsistit, ut Trident. in decret. de Baptism. His non obstante, quod in c. veniens. de Clerico non baptiz. dica-